Parlament Ewropew
2019-2024

Kumitat għall-Affarijiet Barranin

2023/2106(INI)

14.9.2023

ABBOZZ TA' RAPPORT

dwar l-istrateġija tal-UE għall-Asja Ċentrali
(2023/2106(INI))

Kumitat għall-Affarijiet Barranin

Rapporteur: Karsten Lucke

PR_INI

WERREJ

Paġna

NOTA SPJEGATTIVA 3

MOZZJONI GĦAL RIŻOLUZZJONI TAL-PARLAMENT EWROPEW 4

NOTA SPJEGATTIVA

L-Asja Ċentrali hija reġjun strateġikament importanti għall-Unjoni Ewropea. L-impenn tal-UE fir-reġjun huwa bbażat fuq l-istrateġija dwar l-Asja Ċentrali, adottata fl-2019, li tiffoka fuq il-promozzjoni tar-reżiljenza, il-prosperità u l-kooperazzjoni reġjonali.

Mill-adozzjoni tal-istrateġija, ir-reġjun ġie affettwat minn fatturi esterni sinifikanti, bħall-gwerra ta' aggressjoni illegali tar-Russja kontra l-Ukrajna, it-teħid tal-kontroll min-naħa tat-Talibani fl-Afganistan u l-ambizzjonijiet globali taċ-Ċina, kif ukoll l-instabbiltà interna, b'mod partikolari l-inkwiet vjolenti fil-Każakistan f'Jannar 2022, ir-repressjoni vjolenti wara protesti fl-Oblast Awtonomu Gorno-Badakhshan tat-Taġikistan f'Novembru 2021 u f'Mejju 2022 u fir-Repubblika ta' Karakalpakstan, l-Użbekistan f'Lulju 2022 u ġlied ripetut fil-fruntiera Kirgiża-Taġikistana.

Ir-rapport għandu l-għan li jindirizza l-opportunitajiet u l-isfidi għal kooperazzjoni aktar mill-qrib bejn l-UE u l-Asja Ċentrali fil-kuntest ta' bidliet ġeopolitiċi globali u reġjonali.

MOZZJONI GĦAL RIŻOLUZZJONI TAL-PARLAMENT EWROPEW

dwar l-istrateġija tal-UE għall-Asja Ċentrali
(2023/2106(INI))

Il-Parlament Ewropew,

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni konġunta tal-Kummissjoni u tar-Rappreżentant Għoli tal-Unjoni għall-Affarijiet Barranin u l-Politika ta' Sigurtà tal-15 ta' Mejju 2019 bit-titolu "L-UE u l-Asja Ċentrali: Opportunitajiet ġodda għal sħubija aktar b'saħħitha", (JOIN(2019)0009),

– wara li kkunsidra l-konklużjonijiet tal-Kunsill tas-17 ta' Ġunju 2019 dwar l-Istrateġija l-Ġdida dwar l-Asja Ċentrali,

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni konġunta tal-Kummissjoni u tar-Rappreżentant Għoli tal-Unjoni għall-Affarijiet Barranin u l-Politika ta' Sigurtà tad-19 ta' Settembru 2018 bit-titolu "Konnessjoni bejn l-Ewropa u l-Asja – Elementi fundamentali għal Strateġija tal-UE" (JOIN(2018)0031),

– wara li kkunsidra l-komunikazzjoni konġunta tal-Kummissjoni u tar-Rappreżentant Għoli tal-Unjoni għall-Affarijiet Barranin u l-Politika ta' Sigurtà tal-1 ta' Diċembru 2021 bit-titolu "Il-Portal Globali" (JOIN(2021)0030),

– wara li kkunsidra l-eżiti tat-18-il laqgħa tal-Ministri tal-Affarijiet Barranin tal-UE u l-Asja Ċentrali, li saret fis-17 ta' Novembru 2022 f'Samarkand, li ffukat fuq is-sejbien ta' soluzzjonijiet għal sfidi komuni,

– wara li kkunsidra l-komunikat għall-istampa konġunt mill-kapijiet ta' stat tal-Asja Ċentrali u l-President tal-Kunsill Ewropew, maħruġ wara t-tieni laqgħa reġjonali ta' livell għoli li saret f'Cholpon-Ata fit-2 ta' Ġunju 2023,

– wara li kkunsidra l-Ftehim Imsaħħaħ ta' Sħubija u Kooperazzjoni bejn l-Unjoni Ewropea u l-Istati Membri tagħha, min-naħa l-waħda, u r-Repubblika tal-Każakistan, min-naħa l-oħra[1],

– wara li kkunsidra l-Ftehim ta' Sħubija u Kooperazzjoni li jistabbilixxi sħubija bejn il-Komunitajiet Ewropej u l-Istati Membri tagħhom, min-naħa l-waħda, u r-Repubblika Kirgiża, min-naħa l-oħra[2],

– wara li kkunsidra l-proposta tal-Kummissjoni tat-13 ta' Ġunju 2022 għal deċiżjoni tal-Kunsill dwar il-konklużjoni, f'isem l-Unjoni Ewropea, tal-Ftehim Imsaħħaħ ta' Sħubija u Kooperazzjoni bejn l-Unjoni Ewropea, minn naħa waħda, u r-Repubblika Kirgiża, min-naħa l-oħra (COM(2022)0277 final),

– wara li kkunsidra l-Ftehim ta' Sħubija u Kooperazzjoni li jistabbilixxi sħubija bejn il-

[1] ĠU L 29, 4.2.2016, p. 3.
[2] ĠU L 196, 28.7.1999, p. 48.

Komunitajiet Ewropej u l-Istati Membri tagħhom, min-naħa l-waħda, u r-Repubblika tat-Taġikistan, min-naħa l-oħra[3],

– wara li kkunsidra l-Ftehim ta' Sħubija u Kooperazzjoni li jistabbilixxi sħubija bejn il-Komunitajiet Ewropej u l-Istati Membri tagħhom, minn naħa waħda, u r-Repubblika tal-Uzbekistan, min-naħa l-oħra[4],

– wara li kkunsidra l-eżiti tal-Konferenza dwar il-Konnettività bejn l-UE u l-Asja Ċentrali, li saret fit-18 ta' Novembru 2022, it-tieni Forum Ekonomiku bejn l-UE u l-Asja Ċentrali, li saret mit-18 sad-19 ta' Mejju 2023, ir-raba' Forum tas-Soċjetà Ċivili bejn l-UE u l-Asja Ċentrali, li saret fl-10 ta' Marzu 2023, u s-seba' Konferenza ta' Livell Għoli bejn l-UE u l-Asja Ċentrali dwar l-Ambjent u r-Riżorsi tal-Ilma, li saret bejn it-23 u l-24 ta' Frar 2023,

– wara li kkunsidra l-istudju ffinanzjat mill-UE bit-titolu "Sustainable transport connections between Europe and Central Asia" (Konnessjonijiet tat-trasport sostenibbli bejn l-Ewropa u l-Asja Ċentrali), imwettaq mill-Bank Ewropew għar-Rikostruzzjoni u l-Iżvilupp u ppubblikat fit-30 ta' Ġunju 2023,

– wara li kkunsidra l-Memorandum ta' Qbil bejn l-UE u l-Każakistan dwar sħubija strateġika fil-qasam tal-materja prima, il-batteriji u l-idroġenu rinnovabbli, iffirmat fis-7 ta' Novembru 2022,

– wara li kkunsidra r-riżultati tad-djalogi dwar id-drittijiet tal-bniedem mal-istati tal-Asja Ċentrali,

– wara li kkunsidra r-riżoluzzjonijiet preċedenti tiegħu dwar il-Każakistan, il-Kirgistan, it-Taġikistan, it-Turkmenistan u l-Użbekistan,

– wara li kkunsidra l-Artikolu 54 tar-Regoli ta' Proċedura tiegħu,

– wara li kkunsidra r-rapport tal-Kumitat għall-Affarijiet Barranin (A9–0000/2023),

A. billi mill-adozzjoni tal-istrateġija tal-UE dwar l-Asja Ċentrali fl-2019, ir-reġjun ġie affettwat minn fatturi esterni sinifikanti, bħall-gwerra ta' aggressjoni illegali tar-Russja kontra l-Ukrajna, it-teħid tal-kontroll min-naħa tat-Talibani fl-Afganistan, u l-ambizzjonijiet globali taċ-Ċina, kif ukoll mill-instabbiltà interna, b'mod partikolari d-diżordni vjolenti fil-Każakistan f'Jannar 2022, ir-repressjoni vjolenti wara protesti fl-Oblast Awtonomu Gorno-Badakhshan tat-Taġikistan f'Novembru 2021 u f'Mejju 2022 u fir-Repubblika ta' Karakalpakstan, l-Użbekistan, f'Lulju 2022, u l-ġlied ripetut fuq il-fruntiera Kirgiża-Taġikistana;

B. billi l-Asja Ċentrali hija reġjun ta' interess strateġiku għall-UE f'termini ta' sigurtà, konnettività, diversifikazzjoni tal-enerġija u tar-riżorsi, riżoluzzjoni tal-kunflitti u d-difiża tal-ordni internazzjonali multilaterali bbażat fuq ir-regoli;

C. billi l-Ftehimiet Imsaħħa ta' Sħubija u Kooperazzjoni huma-ftehimiet ta' ġenerazzjoni

[3] ĠU L 350, 29.12.2009, p. 3.
[4] ĠU L 229, 31.8.1999, p. 3.

ġdida li huma l-pedament tal-impenn tal-UE mal-Asja Ċentrali;

D. billi l-ewwel laqgħa tal-mexxejja tal-UE u tal-Asja Ċentrali saret f'Astana fis-27 ta' Ottubru 2022, segwita mit-tieni laqgħa ta' dan it-tip f'Cholpon-Ata fit-2 ta' Ġunju 2023; billi huwa ppjanat summit tal-mexxejja għall-2024; billi dawn il-laqgħat jirrappreżentaw istituzzjonalizzazzjoni ulterjuri tar-relazzjonijiet bejn l-UE u l-Asja Ċentrali u jikkomplementaw il-ħidma ta' djalogi u pjattaformi reġjonali eżistenti;

L-impenn tal-UE mal-Asja Ċentrali

1. Jenfasizza li l-UE u l-Asja Ċentrali qed jiffaċċjaw bidliet ġeopolitiċi globali u reġjonali profondi, li jipprovdu impetu sinifikanti għalihom biex jinvolvu ruħhom f'kooperazzjoni aktar b'saħħitha ta' benefiċċju reċiproku; iħeġġeġ lill-UE tintensifika l-involviment tagħha mal-Asja Ċentrali, minħabba l-importanza ġeostrateġika tar-reġjun; jilqa' ż-żieda fil-kuntatt ta' livell għoli bejn l-UE u l-Asja Ċentrali, b'mod partikolari l-laqgħat bejn il-kapijiet ta' stat tal-Asja Ċentrali u l-President tal-Kunsill Ewropew, u l-ħidma tar-Rappreżentant Speċjali tal-UE għall-Asja Ċentrali; jilqa' l-intenzjoni li jiġi adottat pjan direzzjonali konġunt bejn l-UE u l-Asja Ċentrali biex jitmexxew 'il quddiem id-djalogu u l-kooperazzjoni f'oqsma speċifiċi; iħeġġeġ lill-UE tkompli tippromwovi riformi politiċi u ekonomiċi li jsaħħu l-istat tad-dritt, id-demokrazija, il-governanza tajba u r-rispett għad-drittijiet tal-bniedem;

2. Jinnota li l-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna dgħajfet il-pożizzjoni tagħha fir-reġjun u ħeġġet lill-Asja Ċentrali ssegwi l-kooperazzjoni ma' atturi oħra, u li dawn l-atturi intensifikaw il-kooperazzjoni tagħhom mal-Asja Ċentrali; jenfasizza li l-UE għandha tuża din l-opportunità biex trawwem kooperazzjoni ta' benefiċċju reċiproku;

3. Jirrikonoxxi li l-gwerra ta' aggressjoni tar-Russja kontra l-Ukrajna u l-implikazzjonijiet tagħha jippreżentaw kemm sfidi kif ukoll opportunitajiet għall-istati tal-Asja Ċentrali, li tradizzjonalment żammew relazzjonijiet mill-qrib mar-Russja; jesprimi tħassib serju dwar iċ-ċirkomvenzjoni mill-istati tal-Asja Ċentrali tas-sanzjonijiet tal-UE kontra r-Russja, li huma maħsuba biex iwaqqfu l-gwerra fl-Ukrajna; jistieden lill-awtoritajiet tal-istati tal-Asja Ċentrali, b'mod partikolari l-Każakistan, il-Kirgiżistan u l-Użbekistan, biex jikkooperaw mill-qrib mal-UE, b'mod partikolari mal-Mibgħut tas-Sanzjonijiet tagħha;

4. Itenni r-rwol ewlieni tal-Ftehimiet Imsaħħa ta' Sħubija u Kooperazzjoni bħala l-qafas għall-kooperazzjoni mal-istati tal-Asja Ċentrali; jinnota bi tħassib li l-Ftehim Imsaħħaħ ta' Sħubija u Kooperazzjoni mal-Kirgiżistan, li n-negozjati dwaru ġew konklużi fl-2019, għadu mhux iffirmat; jistieden lill-Kunsill u lill-Kummissjoni jsolvu l-kwistjonijiet pendenti u jiffirmaw il-Ftehimiet Imsaħħa ta' Sħubija u Kooperazzjoni mal-Kirgiżistan u l-Użbekistan mingħajr aktar dewmien sabiex il-Parlament jeżerċita l-prerogattivi tiegħu rigward ir-ratifika ta' dawn il-ftehimiet; jenfasizza li n-nuqqas li jiġu ffirmati ftehimiet bħal dawn wara l-konklużjoni tan-negozjati jqajjem dubji dwar il-kredibilità tal-UE bħala attur globali;

Kooperazzjoni reġjonali

5. Jenfasizza l-potenzjal kbir ta' kooperazzjoni ta' benefiċċju reċiproku dwar l-iżvilupp sostenibbli, il-konnettività, l-enerġija, il-materja prima kritika u s-sigurtà, fejn l-Asja Ċentrali hija reġjun ewlieni għall-konnettività bejn il-Lvant u l-Punent; jisħaq li sabiex il-Global Gateway ikun suċċess, l-UE jeħtiġilha tappoġġja l-pjanijiet ambizzjużi tagħha b'atti u timmobilizza l-fondi; jenfasizza l-importanza li jiġi żviluppat il-Kuritur Trans-Kaspju bħala konnessjoni alternattiva bejn l-Asja u l-Ewropa u li ssir ħidma biex jiġi attirat l-investiment u jiġu eliminati l-ostakli identifikati fl-istudju mwettaq mill-Bank Ewropew għar-Rikostruzzjoni u l-Iżvilupp;

6. Jinnota r-relazzjonijiet mill-qrib li ilhom jeżistu tal-istati tal-Asja Ċentrali mal-Afganistan u l-impenn prammatiku tagħhom li qed jevolvi mat-Talibani, li madankollu huma ma jirrikonoxxux, minn mindu ħadu l-kontroll fl-2021; jenfasizza li l-istati tal-Asja Ċentrali għandhom rwol ewlieni fl-iżgurar tal-istabbiltà fl-Afganistan permezz tal-għoti ta' għajnuna umanitarja, elettriku, opportunitajiet kummerċjali u proġetti konġunti ta' konnettività; iħeġġeġ lill-Mibgħut Speċjali tal-UE għall-Afganistan ikompli jikkoopera mill-qrib mal-kontropartijiet fl-istati tal-Asja Ċentrali bħala parti mid-djalogu bejn l-UE u l-Asja Ċentrali dwar l-Afganistan; jirrikonoxxi li l-Asja Ċentrali hija qasam kruċjali għat-trażżin tal-estremiżmu reliġjuż, it-terroriżmu u n-networks tat-traffikar tad-droga u qed tiffaċċja pressjoni migratorja akbar minħabba l-kriżi umanitarja li għaddejja fl-Afganistan;

7. Jenfasizza r-rwol tal-UE bħala donatur importanti ta' għajnuna lir-reġjun; jenfasizza l-importanza li jittieħed approċċ magħqud bħala Tim Ewropa, peress li dan jagħmilha possibbli li jinħolqu sinerġiji u jiġi massimizzat l-impatt tal-azzjoni meħuda u juri l-benefiċċji tal-kooperazzjoni multilaterali; jisħaq fuq il-ħtieġa li tiġi żgurata l-viżibbiltà tal-assistenza u l-investiment tal-UE;

8. Jinnota li t-tibdil fil-klima, il-popolazzjoni li qed tikber u l-ħtiġijiet ekonomiċi qed ipoġġu pressjoni dejjem akbar fuq ir-riżorsi tal-ilma fl-Asja Ċentrali; jisħaq fuq il-ħtieġa ta' kooperazzjoni reġjonali aktar mill-qrib dwar din il-kwistjoni bejn il-pajjiżi upstream u downstream sabiex jiġu evitati kunflitti dwar id-distribuzzjoni u l-użu tar-riżorsi tal-ilma; jilqa' l-pjattaformi reġjonali, bħall-Fond Internazzjonali biex Jissalva l-Baħar ta' Aral, li jinkoraġġixxu d-djalogu u l-kooperazzjoni bejn l-istati tal-Asja Ċentrali; ifakkar li d-djalogu ambjentali bejn l-UE u l-Asja Ċentrali ġie stabbilit sabiex jappoġġja l-istabbilizzazzjoni tal-Baħar Aral u jrawwem ġestjoni aħjar tar-riżorsi tal-ilma;

Demokrazija u drittijiet tal-bniedem

9. Iħeġġeġ lill-istati tal-Asja Ċentrali jaderixxu mal-obbligi tagħhom dwar id-demokrazija u d-drittijiet tal-bniedem, filwaqt li jinnota li dan huwa wkoll konformi mal-Ftehimiet ta' Sħubija u Kooperazzjoni u l-Iskema Ġeneralizzata ta' Preferenzi Plus; jenfasizza l-importanza li jinżammu djalogi regolari dwar id-drittijiet tal-bniedem mal-istati tal-Asja Ċentrali, peress li dawn id-djalogi huma strument għall-promozzjoni tar-rispett għad-drittijiet tal-bniedem u l-libertajiet fundamentali u forum biex jitqajmu kwistjonijiet ta' tħassib; jistieden lid-delegazzjonijiet tal-UE u lir-rappreżentanzi tal-Istati Membri fl-Asja Ċentrali jkomplu jaqdu rwol attiv fil-monitoraġġ tas-sitwazzjoni fuq il-post, jaħdmu mad-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem u jirreaġixxu għall-ksur tad-drittijiet tal-bniedem u l-persekuzzjoni politikament motivata, inkluż billi jattendu proċessi u jżuru priġunieri politiċi;

10. Jenfasizza n-nuqqasijiet demokratiċi fundamentali fl-Asja Ċentrali, li għadhom jippersistu, u jenfasizza r-rwol importanti li s-soċjetà ċivili jista' jkollha fl-appoġġ tar-riformi u l-governanza tajba fir-reġjun; jiddispjaċih dwar l-approċċ restrittiv meħud f'inizjattivi leġiżlattivi dwar l-organizzazzjonijiet mhux governattivi u l-media, li jnaqqsu l-ispazju għall-attivitajiet tas-soċjetà ċivili; jinnota li l-istati tal-Asja Ċentrali għandhom popolazzjonijiet żgħażagħ u dinamiċi li għandhom jingħataw opportunitajiet biex jinvolvu ruħhom b'mod sinifikanti fit-tiswir tal-futur ta' pajjiżhom; jilqa' l-attivitajiet tal-Forum tas-Soċjetà Ċivili UE-Asja Ċentrali u jistieden lill-UE ssaħħaħ l-appoġġ tagħha għas-soċjetà ċivili;

11. Jinnota l-ħtieġa li tingħata spinta lir-reżiljenza tal-Asja Ċentrali kontra d-diżinformazzjoni billi jiġu promossi l-media u l-kontenut indipendenti fil-lingwi lokali, jiżdied il-litteriżmu medjatiku u jiġu organizzati korsijiet immirati għall-ġurnalisti lokali; huwa mħasseb dwar l-għadd dejjem akbar ta' arresti ta' ġurnalisti u bloggers u dwar it-theddid għall-għeluq ta' mezzi tal-media indipendenti; jinsisti li r-rispett għad-drittijiet tal-ġurnalisti, tal-bloggers indipendenti u tad-difensuri tad-drittijiet tal-bniedem irid jiġi żgurat, li dawn iridu jiġu garantiti protezzjoni kontra l-fastidju, il-pressjoni u t-theddid u li kwalunkwe attakk kontrihom irid jiġi investigat;

12. Jinsab imħasseb li l-vjolenza abbażi tal-ġeneru, id-diskriminazzjoni u l-fastidju tal-minoranzi u tal-persuni LGBTIQ għadhom mifruxa fl-Asja Ċentrali u jħeġġeġ lill-gvernijiet tal-Asja Ċentrali jipprevjenu dan il-ksur tad-drittijiet tal-bniedem permezz ta' liġijiet u miżuri xierqa;

13. Jenfasizza li l-UE għandha tikkapitalizza fuq l-immaġni pożittiva tagħha fl-Asja Ċentrali billi tinvolvi ruħha f'aktar diplomazija kulturali u pubblika; huwa favur it-trawwim tal-kuntatt u l-mobilità bejn il-persuni, li joffru opportunitajiet fl-edukazzjoni u x-xjenza permezz tal-programmi Erasmus+ u Orizzont 2020 u li jiżdied it-turiżmu;

°

° °

14. Jagħti istruzzjonijiet lill-President tiegħu biex tgħaddi din ir-riżoluzzjoni lill-Kunsill, lill-Kummissjoni u lill-Viċi President tal-Kummissjoni/Rappreżentant Għoli tal-Unjoni għall-Affarijiet Barranin u l-Politika ta' Sigurtà u lill-presidenti, lill-gvernijiet u lill-parlamenti tal-Każakistan, il-Kirgiżistan, it-Taġikistan, it-Turkmenistan u l-Użbekistan.